

D E S C R I P T I O
B E L L V N E N S I S
E T
F E L T R I N I
E P I S C O P A T V V M.

Termin.

Ager & In-
cola.

Lauduntur regiones
hæ ab ortu Foro-Iu-
lii, à meridie Tarvi-
sio, ab occidente
Tridento, & à se-
ptentrione Cadore.
Ager est pernobilis
& lautus, nitidissimis
oppidis nitens, indi-
genis ingenio tum ad

litteras omnesque disciplinas, tum ad Rerum-
publicarum administrationem, aptissimo; manu,
cum res exigit, promptis, nec minus in refacienda
solertibus. Campos habet amœnos, ac fru-
menti, vini, cæterarumque frugum, & omni-
modorum fructuum perfecundos. Nec defunt
calidi & salubres fontes; varia metalla; multi
nobiles amnes & lacus. Cœlum salubre, jucun-
dum & temperatum.

Feltria.

Feltria, in confiniis Carnorum simul Vene-
torumque posita, celebre etiam nunc & episco-
pali sede clarum opidum; vulgo *Feltre* dictum,
proximam à Verona, inquit Cluverius, in Rhæ-
tico agro obtinuisse celebritatem dignitatem-
que videtur. Memoratur inscriptioni antiquæ,
quæ ibidem exstat, & Antonino in Itinerario:
opidani ejus *Feltrini* Plinio, Cassiodoro, & Paulo
Diacono. Municipium aliquando, aut Præfectu-
ram saltem fuisse Romanorum, conicere datur
ex antiqua inscriptione ORDO FELTR. Apud
Plinium lib. III, cap. XVIII *Fertini*; at quia
hodieque opidum vocatur *Feltre*, & apud An-
toninum disertissimis literis est *Feltria*; atque in
inscriptione antiqua FELTRIÆ; apud Cassio-
dorum item Variar. lib. V, insuper inscriptione
epistolæ VIII, *Possessoribus Feltrinis*; & apud
Diaconum Langobardicar. lib. III, cap. XXVI,
Fonteus Feltrinus; dubium jam nemini esse po-
test, quin præscripta vox apud Plinium sit men-
dosa. Patria est Victorini, qui cum aliis eximius
fuit latinæ linguæ restaurator.

Bellunum opidum est Rhætorum in Italia, *Bellunum*.
Plinio ac Ptolemæo memoratum; quod hodie
vulgo incolis supra Feltriam vocatur *Belluno*.
Episcopatus gaudet dignitate, unaque cum Fel-
tria Patriarchæ Aquilejensi paret. Non longe
ab urbe lacus est adcolis *Lago Pasino* dictus, ex
quo vulgo creduntur meatu subterraneo flue-
re tres illi uberrimi fontes, eodem fere loco
scatentes, haud procul à Pulcenico oppido, in
Opiterginis, ut ait Plinius, montibus; ex quibus
fontibus Lipientia vulgo *Livenza* fluvius or-
tum suum habet, & prope quos fons copiosissi-
mus erumpit, tanto aquarum impetu, ut quadri-
fido flumine quaternas volvat molarum rotas,
quo recepto navigabilis fit Lipientia. Ad ripas
ejus silvæ conspiciuntur procerissimarum quer-
cûm frequentissimæ: quales haud facile alibi
in tota Italia reperias. Quum vero omnia ferme
Venetici littoris flumina tam copiosis defluant
aquis, uti latissimis altissimisque ostiis portus ad-
pellentibus subeuntibusque navibus præbeant,
Lipientiæ etiam fuit portus, qui hodieq; eodem
nomine manet. De cætero fluvius hic terminus
est inter Tarvisinum & Fori-Julianum territoria.

Livenza fl.

Porro ultra lacum hunc Sylva occurrit va-
stissima, vulgo *Bosco d'aremidì S. Marco*, quam ego
unam eandemque cum supradictis sylvis ad Li-
quentiæ ripas fuisse credo, & quidem illam
quam Capulanum Saltum sive Sylvam Capu-
lanam vocat Paulus Diaconus; ejus verba hæc
sunt, Langobard. rerum libro V, cap. XXXIX:
*Quum contra Gunibertus exercitum colligeret; & Foro-
juliani in ejus auxilium, juxta fidelitatem suam, vellet
proficisci; ipse Alachis ad pontem Lipientiæ fluminis,
quod à Foro-Julii XLVIII millibus distat, & est in iti-
nere Ticinum pergentibus, in silvâ, quæ Capulanus dici-
tur, latens, quum Forojulianorum exercitus sparsim ve-
niret; omnes eos, sicut veniebant, jurare sibi compulit.*
pons ille Lipientiæ haud dubie, inquit Cluve-
rius, idem cum oppido vulgo *La Motta*, à situs
argumento, est.

Sylva.

Italia.

Qq